

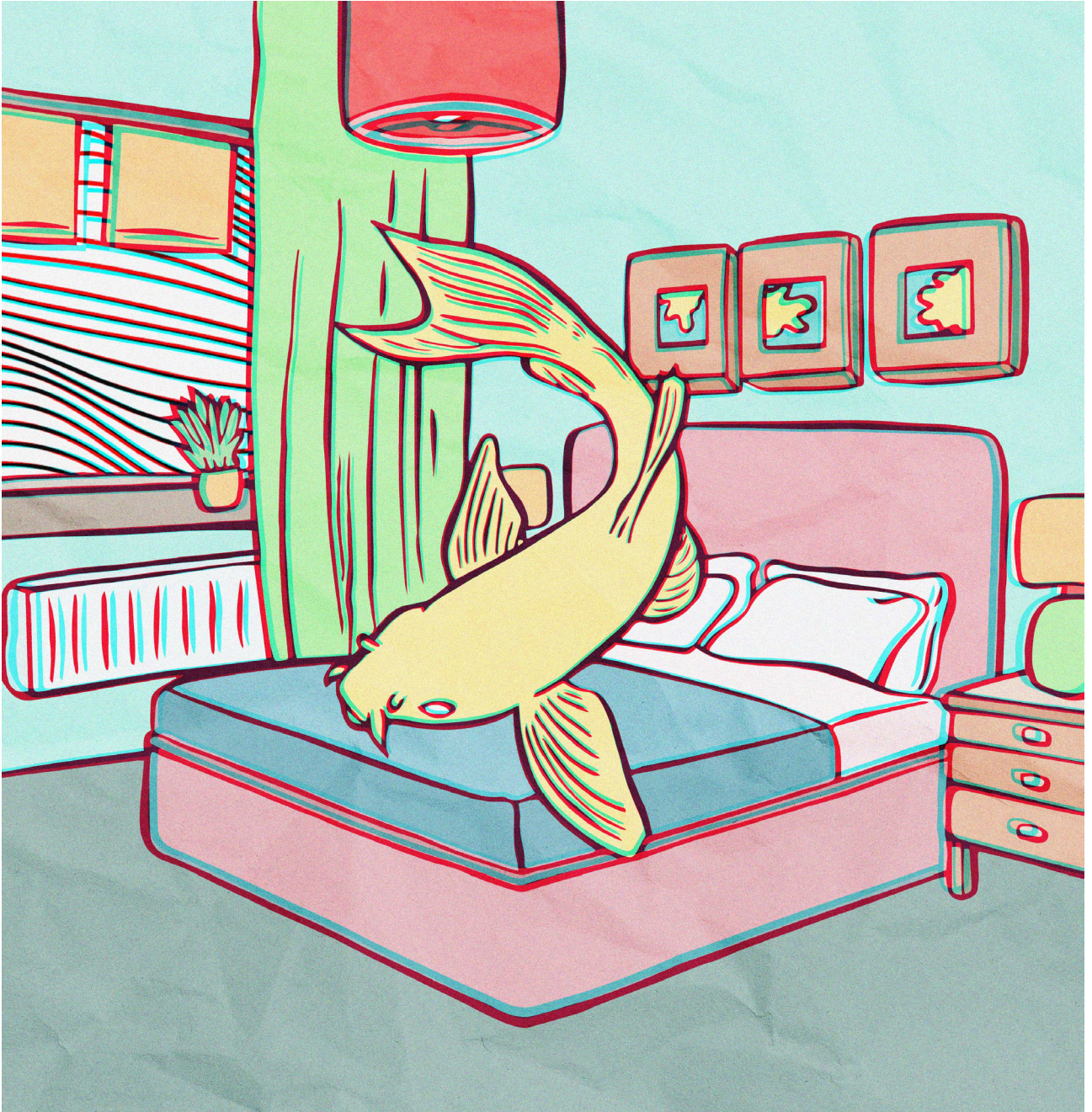
HAYDİ

Mayıs-Haziran 2020

1. Sayı

Ücretsiz

İki aylık kültür ve edebiyat dergisi

HAYDİ
İki aylık kültür ve edebiyat dergisi
Mayıs-Haziran 2020
1. Sayı
Ücretsiz

Yayın Ekibi

Cevher Tat
Eren Sülün
Özden Selim Karadana
Yahya Altun

Editör

Eren Sülün

Genel Koordinatör

Özden Selim Karadana

Dergi Tasarımı

Cevher Tat

Kapak Görseli

Kaan Benli

İnternet Sitesi

haydidergi.com

İletişim

info@haydidergi.com

İçindekiler

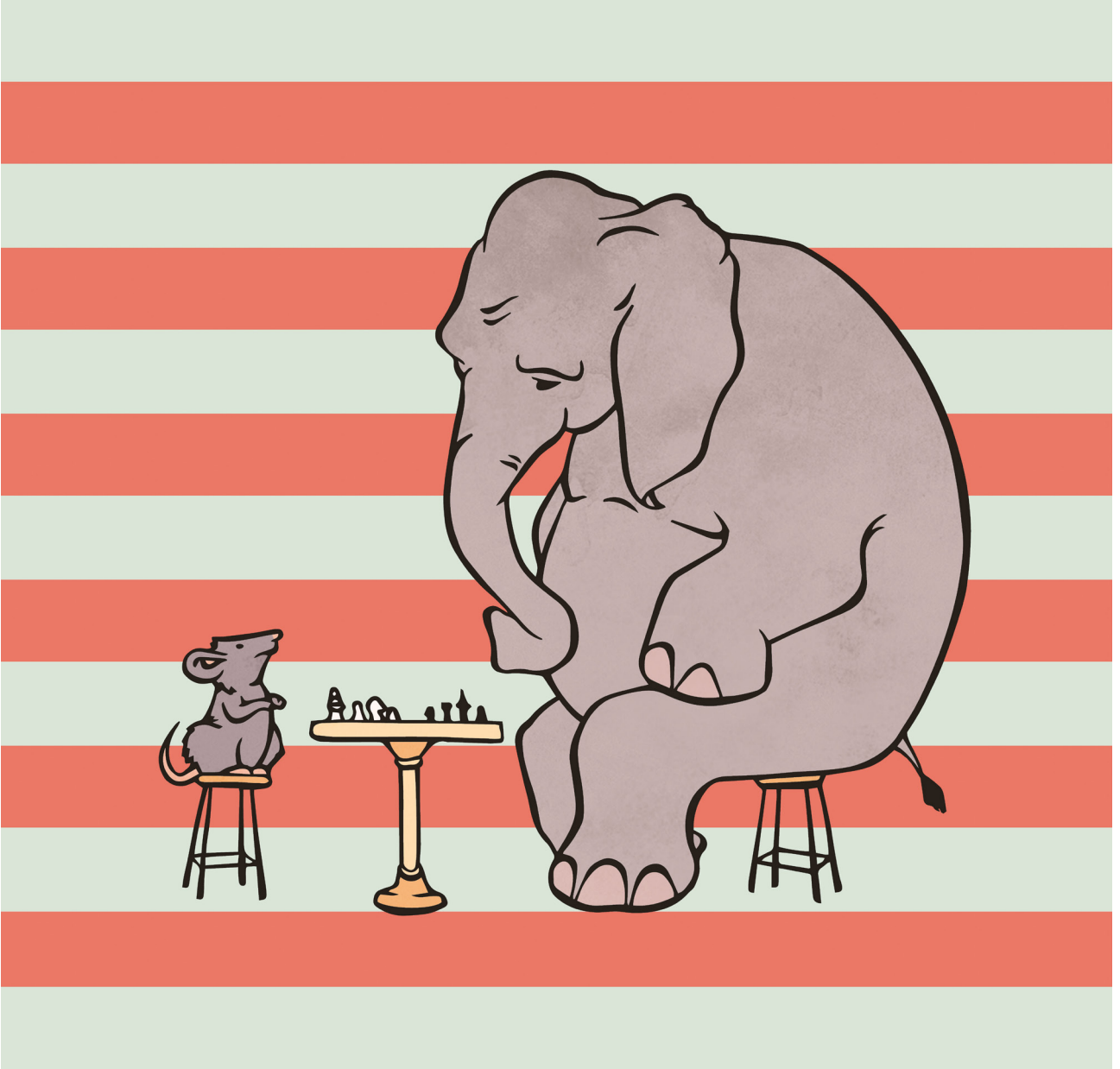
- [4] Eren Sülün *Önsöz*
- [5] Kaan Benli - Chess *İllüstrasyon*
- [6] Murat Mahmutyazıcıoğlu - Durmanın hüznü, direnmenin romantizmi *Öykü*
- [8] Gizem Kargin - İlk Şiir *Şiir*
- [10] Kürşat Batuhan Tezel - Canım Da Sıkılıyor *Öykü*
- [15] Rümeysa Sari - Pilot Okulu *Karikatür*
- [16] Atakan Pireci - Bugün Bogart *Öykü*
- [18] Yahya Altun - Kelek Karpuz *Öykü*
- [23] Eren Sülün - Turuncu *Öykü*
- [25] Fidan Budak - (İsim yok) *Resim*
- [26] Sevda Deniz Karali - Sabah Sabah *Öykü*
- [28] Özden Selim Karadana - Otların Arasında *Öykü*
- [32] Yahya Altun - Bilinç Akışı *Şiir*
- [33] Özden Selim Karadana - I, Sonbahar 2017 *Fotoğraf*
- [34] Cevher Tat - Büyük Buluşma *Öykü*
- [40] Duygu Göl - Arnolfini'nin Düğünü *İnceleme*
- [45] Eren Sülün - İnsan Ne İle Yaşar? *Öykü*
- [48] Fidan Budak - Metal Küre *Şiir*

Merhabalar, Haydi ilk sayısıylar sizlerle. “Nedir bu haydi?” sorusuna cevap niteliğinde bir giriş yaparak gelişmeyi teğat geçip yazımı sonlandırmak, sizleri içerikle baş başa bırakmak niyetindeyim. Haydi, en güçlü ortak paydaları seyirlik ve yazınsal ürünler üretme arzuları olan fakat tanıştıkları günden bu yana seyrek aralıklarla üretim yapabilmiş dört arkadaşın, hepimizin evlerimizde olduğu bu süreçte, “Ne yapabiliriz? E-dergi yapabiliriz. O zaman haydi!” diyerek giriştikleri bir oluşumdur. Yakın çevremizden üretmeye istekli dostlarımızla kurduğumuz iletişim sonucu, onların da görsel ve yazınsal içerikleriyle zenginleşmesine katkı sundukları bu oluşum, tohumundan size ulaşın-caya kadar yaklaşık iki aylık bir süreç izlemiştir. İki ayda bir bu web sitesinden ücretsiz bir şekilde ulaşabileceğiniz dergimizde emeği olan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim. Sizlere de iyi okumalar dilerim. Sevgiyle...

Chess

Kaan Benli

İllüstrasyon

Durmanın hüznü, direnmenin romantizmi

Murat Mahmutyazıcıoğlu

Öykü

Her şey bittiğinde dört duvar arasında neleri bırakıp döneceğiz sokaklara...ya da sonu gelmeyen bir bitmemişlik duygusu mu,her felakette daha fazla biriktirdiğimiz nefret...sokaklara saçtığımız nefret...içimize ektiğimiz nefret...başkasından nefret etmenin hafifliği...(daha tuntu-raklı)...başkasından nefret etmenin dayanılmaz hafifliği ve insan olma-nın çaresizliği...(güzel bir kitap ismi gibi oldu ama orijinal değil)

...

Parantez içleri dışındakileri gerçekten yazdım. Ekranı tam iki saattir ba-kıyorum,yazdığım birkaç cümle yavaş yavaş çöp haline geliyor. Recycle bin'e yollamadan bilgisayarın kapağını kapatıyorum. Korsan word kul-landığım için düzeltmeler kapalı, yazı bittiğinde gözlerimi ve beynimi hazır olda tutup yanlışları düzeltmem gerekiyor. Çünkü yıllar sonra biri okur, ya da yanlışlıkla bu yazı yanlış ellere geçerse benimle dalga ge-çerler,bitirirler bile...-de,-da'yı bile ayıramıyormuş derler...ayıramıyormuş...ayıramıyormuş.

...

Yazıyı bırakıp büyüyen popoma ve kötü kestiğim saçlarıma dönüp,içsel bir yolculuğa çıkmak üzereyken yan taraftaki inşaatın sesi beni gerçeğe çarpıyor. Belediyeyi arayıp sokağa çıkma yasağı olduğunu, o olmasa bile bugünün resmi tatil olduğunu söyleyip devam eden inşaatın kanun dışılığını ispat etmeye çalışıyorum.

-maske bile takmıyorlar memur bey?

-efendim?

- maske bile takmıyorlar diyorum...maske,maske !

Telefonun karşısındaki adam sakince dinleyip Ortadoğulu ses tonuyla cevap veriyor.

- Ha ora mı? Ora izin aldı.

Peki,diyorum,bir boşluk bir sessizlik oluyor...hemen sonra annemin kulağımdaki "Hakkını ara!" sözünü yanıma alıp, "Ama genelgeye göre..." diyorum. "Sağlık kurumların bilmemesinin ayrıcalığı" diye tamamlıyor adam.

Peki,diyorum,ne diyeyiyim,kocaman bir pekiyi.

- Gürültü mü yapıyorlar,yapıyorlarsa uyaralım orayı...orayı..orayı....(Ses yankılanması gibi kulağımda çınlıyor ora...)

yok,diyorum...işçilerin sağlığı filan belki zorla getirildiler nereden bile-yim...

-Yok hıfsızslıha (doğru mu yazdım?) kanunun bilmemne maddesinin bilmemne bendinde vesaire,vesaire...

OK,diyorum...Ok,Pekiyi,Tamamdır,Teşekkürler...

Telefonu kapatıyorum,radyo 3'ü açıyorum,atonal bir müzik,eve yarım yamalak giren güneş,masada kuruyan sarımsaklar...

Etraf hep toz tutmuş...inşaattan,kitaba konsantre olamıyorum...hep inşaattan,manzaram kapanacak,güneş eve küsecek...hep inşaattan...

...

Popom büyüdü,berbat bir saç...zorla getirilen işçiler...pekiyi,tamam,teşekkürler...içimde orakla çekiç büyüyor,ne zaman oraya girdiler hiç bilmiyorum...işçiler mi,manzara mı,işçiler mi manzara mı? içime bir yerde bir savaş veriliyor...sağlıkla kalayım.

Twitıra sarılıyorum.

' Penguenlerin yaşam alanlarını bir bir yok ettik!!! Yeter yaa!!! '

Doğmadan evvel de buradaydım;
Yatağıma girişirken
Saklıları çağırırmaktayım.
Zaman incelir,
Boynuma dolanır da
Yine de çıkmam odadan.
Kış günlerinde bilakis
Soğuğu dinlerim pencere­m­den
Bir de guguk kuşlarını.
Çekilen perdeleri,
Geceleri fabrikadan dönen kocaları,
Ve yıldızların düşerkenki seslerini,
Yere çakılışlarını dinlerim.

Yorganım üstümde
Katı bir düşü andırır.
Kan revan halde saydım kaç kez
Sabah ezanında uyanır da
Sevgilimi hatırlarım.
Karnında asırlarca uyumuşum
Onun gibi kokarım

Canım istemez mi benim de gitmek
Her kapıdan annemin çıkıp,
Baban öldü demesini beklemektense
Canım ister elbet
Yatağıma sığalım iki kişi,
Siyah iri çalılığım­da kıpraşarak­tan
Çoğalalım;
Yabani hayvanların ılık koynunda
Birbirimize sokulup içten,
Gün ışığının ısıttığı narin sudan
Kana kana içelim.
Otlar göğsümüzde bitsin,
Ellerimiz suya dalsın,

Gözlerimiz sapsarı bir temmuz
Ve o vahşiliğin arasında
Kendimizi sevelim.

İstedim ki ben de yaşayayım
Temiz havayı çok içime çektim de
O gecelerde,
Bir tek faydasını görmedim odamdan çıkmanın.

Eşsiz odamdaki o ben
Aynasızdır duvarları ansızın
Yüzümde geçen zamanı görmekten
Korkarım.

Doğruluyorum uzandığım kanepeden, saat iki olmuş. Televizyonda bir magazin programı oynuyor. Birtakım ünlüler Bodrum'da. Salon güneş içinde, keyfimi kaçırıyor program. Dışarıdan sesler geliyor, araba kapıları açılıp kapanıyor sürekli. Tülünü aralıyorum salonun penceresinin, oradan bakıyorum sokağa. Semih Abiler gelmiş; Semih abi bagajdan bir şeyler çıkartıyor, Sevim abla arka koltukta bir şeyler aranıyor. Sevim abla, Semih abinin karısı, pek seviyor beni. Her geldiklerinde anneme mutlaka beni sorar.

Sevim abla kafasını bizim pencereye çeviriyor, benim orda olduğumu bilir gibi. Eliyle balkona geçmemi işaret ediyor. Gidip buzdolabından gazozu dikiyorum kafaya. Yapış yapış sıcak hava. Çıkıyorum balkona, Sevim abla içeri gitmiş Semih abi bir şeylere söyleniyor. "Hoş geldiniz Semih abi!" diyorum. Hiç kaldırmıyor kafasını "Giy şortunu in, denize gidiyoruz!" diyor bağırarak. Banyoya gidiyorum, şort ıslak. Banyonun çeşmesine asılmış, sular damlıyor hala. Hemen fırlıyorum evden, alt komşuya bakıyorum. Annemin terlikleri yok kapının önünde. Öfleye püfleye çıkıyorum gerisin geri. Alıyorum ıslak şortu geçiriyorum altına. Semih abinin yanına gidiyorum. Gelmemeye tepki vermiyor Semih abi. Bagaja bir halı sermiş, üstünde küçük tüp, yangın tüpü... Sağını solunu düzeltiyor bagajın. Yarım saattir bununla uğraşıyormuş Semih abi. Halının kenarları sığmıyor, ortası potluk yaratıyor diye söylenip duruyor. "Kenarlarını kessene abi." diyorum. "Siktir et!" diyor, bırakıyor uğraşmayı. Bana dönüyor, "Bu ne lan, ıslak şort mu giydin altına?" diyor. "Kurur şimdi abi." diyorum "Hava zaten güneş, şurada beklerim gidene kadar güneşin altında." "Ulan yanına alsaydın ya madem, orada giyerdin. Amma dangoz adamsın ha!" diyor. Tam o sırada Sevim abla çıkıyor içerden; elinde poşetler var, kafasına hasır bir şapka takmış. Yüzü gülüyor beni görünce. Poşetleri bagaja bırakıyor. Gelip sarılıyor bana, yanaklarımdan öpüyor. "Çok büyümüşsün sen, adam olmuşsun adam!" diyor. Semih abi atılıyor lafa, "Altına bak!" diyor. "Adam olmuş ama şort ıslak." gibi anlamsızca bir şeyler söylüyor. Sevim abla küçük bir kahkaha patlatıyor halime, "Acele ettirmişsindir çocuğa." diyor. İçeri koşuyor yine, elinde poşetler ve bir havluyla geliyor. Havluyu belime sarıyor. "Kurursun şimdi." diyor. Athıyoruz arabaya, çıkıyoruz yola.

Sevim ablayla Semih abi çok genç evlenmişler. Hala çok gençler gerçi, yirmilerinin sonundalar. Semih abi bizim mahalledendir. Küçük yaşta babasını kaybetmiş. Ben kendimi bildim bileli annesi Fûruzan teyzeyle mahallenin tek sarı evinde yaşarlardı. Kocasını öldükten sonra, Semih abi serseri olmasın diye çok titremiş Fûruzan teyze Semih abinin üstüne. Gerçi Semih abinin o taraklarda hiç bezi olmamış, o hep böyle herkese saygılı, çekingenmiş annemin söylediğine göre. Annem, Fûruzan teyzenin yanındayken “Semih abisi gibi olur inşallah” derdi hep. Sonra Ankara’ya gitti Semih abi, öğretmen çıktı. Orda tanışmışlar Sevim ablayla. Sevim abla Muğlalı, sıcakkanlı bir insan. Ailesi okul bittiği gibi evlenmesini hiç istememiş, soğukluk olmuş aralarında. Evlendikleri ilk zamanlar kalacak yerleri yok, onlar da gelip burada Fûruzan teyzeyle kalmaya başlıyorlar. Daha geldikleri ilk yıl Semih abi apar topar askere gitmişti. Ben küçüktüm; Sevim abla sürekli bize gelir, annemle balkonda kahve içer, muhabbet ederlerdi. Arada ağlar, bir de sigara yakardı Sevim abla. Annem teselli ederdi. Sevim abla ne zaman ağlasa ona su götürür, güldürmeye çalışırdım onu. O da hemen beni öper, sarılırdı gülerek. O zamanlar anlamazdım; Semih abi işsizmiş, bir de askere gidince iyice geçimsiz kalmışlar. Üstüne Sevim ablanın, ailesiyle arası bozuk olunca, epey sıkıntılı bir dönem geçirmiş.

Deniz kenarına geliyoruz. Sevim ablayla ben iniyoruz arabadan. Semih abi arabayı gölgeye çekecekmiş. Biz geçiyoruz sahile, yer bakıyoruz. Sevim abla “Sevgilin var mı bakayım?” diye soruyor bana, “Yok.” diyorum. “Neden?” diyor, “Bilmem.” diyorum. Sevim ablanın neden diye sormasına hiç anlam veremiyorum. “Neden olsun durduk yere sevgilim? Bir sevgilinin olmaması, nedeni sorgulanacak bir durum mu oluşturuyor acaba?” diye düşünüyorum. “Sevdiğin var mı?” diye soruyor bu sefer Sevim abla, ona da “Yok.” diyorum. Sevim abla inanmazcasına gülüyor bu cevaba gözlerini kısıp. Beyza geliyor aklıma, Aynur geliyor, Gökçe, Ece, Ezgi. Sevgili deyince aklıma gelmeyen isimler, pıt pıt düşüyor aklıma sevmek denince. Ama en çok da Beyza geliyor. Sevim ablanın inanmadığı “Yok.” cevabı Beyza olabilir diye düşünüyorum. Yer beğeniyoruz. Hemen saplıyorum şemsiyeyi kızgın kumlara. Sevim abla havluları seriyor, kuruluyoruz. Semih abi geliyor o sırada.

Üstünü çıkardığı gibi denize yürüyor. Sevim abla da çıkarıyor çiçekli krep elbisesini. Teni parlıyor çıplak güneş altında. Hayran hayran izliyorum Sevim ablayı. "Sen girmiyor musun?" diyor. "Daha girmem." diyorum. "Beraber gireriz oturalım biraz." diyor, kafamı sallıyorum. Az sonra kalkıyor Sevim abla, elinde iki koçan mısırla geri dönüyor. "Sen seversin." diyor bana. Teşekkür edip hemen yiyorum, koçanı da dimdik saplıyorum kumlara. Sevim abla kendi koçanını bir poşete koyuyor. Utanıyorum. Az önce kumlara sapladığım koçanı çıkartıp poşete koymakla, hiçbir şey yapmamak arasında ikilemde kalıyorum. "Hadi girelim biz de, yandık!" diyor ve kalkıyor. Ben de kalkıyorum. Sevim abla kumdan koçanı söküp poşete atıyor gitmeden. Daha çok utanıyorum. Bu hareketiyle Sevim ablanın bana sessiz bir ders verdiğini düşünüyorum. Halbuki ben hiçbir şey yapmama kararı vermeden önce bu dersi almıştım. O anda alıp çöpe atsam, takdir edilecektim. Yeni alınmış derslerden anında takdir almayı sevmiyorum.

Denizden çıkarken Beyza'yı görüyorum sahilde. Yanında biz yaşlarda bir kız, arkalarında üç oğlan bana doğru yürüyorlar. Denizden çıkarken çok aciz hissediyorum kendimi. Hiçbir esprim yok, altımdaki şort dışında hiçbir donanıma sahip değilim. Görmemişim gibi gitmek istiyorum, başım yere eğik. Beyza sesleniyor. Şaşırmış gibi kaldırıyorum kafamı. "Naber?" diyor. "İyi." diyorum. Beyza'yı bir aydır görmüyorum. Kavrulmuş, bronz bir renk almış. Yüzü gülüyor Beyza'nın, yüzüme yüzüme bakıyor. Yanındaki kızı tanımıyorum. Onu tanıstırıyor benimle. Kuzeniymiş, Manisa'dan gelmişler. Ayşe'ymiş adı. Ayşe benimle tanıştığına pek memnun görünmüyor. Tam bu sırada, arkadan gelen üç oğlan gülüşe gülüşe geçiyorlar yanımızdan. Aralarından birisi "Kızların yanında selam da mı vermiyon len yavvşak!" diye bağırıyor arkasını dönüp. Bunun geç alınmış bir kararla yapıldığını yanımızdan geçtikten bir süre sonra söylemesinden anlıyorum. Arkamı döndüğümde bu patavatsızın mahalleden arkadaşım Görkem olduğunu fark ediyorum. Görkem'in kafası pek basmaz, ortaokula kadar beraber okuduk, sonra o meslek lisesine gitti, ayrıldık. İyi çocuktur Görkem. Kafası fene, matematiğe basmaz ama ezberi zehir gibidir. Mahalleye ne zaman yabancı bir plaka gelse Görkem'e sorardık nerenin olduğunu.

Bu yersiz sululuğun üstüne Beyzalara veda ediyorum ve koşarak Görkem'in üstüne atlıyorum. "Ne bağıırıyorsun ulan şerefsiz, nerelerdesin sen?" Görkem elleriyle uzaklaştırıyor beni, "Dur be oğlum, denize atlarken kolumu incittim. Acıyor!" diyor. Beyza'nın yanında bana yavşak diye bağırması yetmezmiş gibi, bir de bana bozuk atmasına inanılmaz bozuluyorum. "Siktir len, iyi olmuş!" deyip uzaklaşıyorum.

Sevim abla oturmuş, Semih abiye sırtını kremletiyor. Çöküyorum yanlarına. Gözüm Semih abinin plaj taburesine takılıyor. Bana da lazım aslında bunlardan diye düşünüyorum. O ana kadar hiç oturulabilir bir ürüne para harcamadığımı fark ediyorum sonra. Sevim abla acıkıp acıkmadığımı soruyor. "Fark etmez." diyorum. Semih abiye gidip arabadan malzemeleri almasını söylüyor. "Kimdi o kızlar bakayım?" diye soruyor. "Okuldan arkadaş, yanındaki de kuzeniymiş." diyorum. "Güzel kızlar-mış." diyor. Cevap vermiyorum, kumlarla oynuyorum. "Ya o çocuk?" diyor, anlamamış gibi bakıyorum. "Hani sana seslendi de kızları bırakıp üstüne zıpladın ya." "Mahalleden arkadaş." diyorum. "Görkem." Sevim abla ağzımdan bir türlü laf alamıyor. Onun da şahit olduğunu fark ettiğim bu olay hakkında hiç detay vermiyor, sadece isimleri vermekle yetiniyorum. Az sonra Semih abi geliyor. Sevim abla kare ekmekleri çıkarıyor, sandviçleri yapmaya başlıyor. Bir yandan Semih abiye "O kızlardan biri sevgilisiymiş." diyor. Semih abi "Yaaa." deyip gevrek gevrek gülüyor. Benim gözlerimi alev alıyor bir anda. Neden böyle bir iftiraya maruz kaldığımı anlayamıyorum. "Hayır ya, ne alakası var!" diyorum mağdur bir sesle. Sevim abla tatlı bir kahkaha atıyor. Semih abi "Genç adamsın aslanım, olur böyle şeyler, hehehe..." diyerek omzuma vuruyor. Semih abinin bu kot kazak açıklaması iyice canımı sıkıyor. Sevim abla gibi mükemmel bir insanın bu Semih abi gibi bir dallamayla ne işi olabileceğini sorguluyorum. Sandviçleri uzatıyor Sevim abla. İlk defa kare ekmek yiyorum. Semih abi karpuz kesiyor. Karpuzumu yerken Semih abiyi seyrediyorum. Bir sandviçten ısırıyor bir karpuzdan. Karpuzunu yerken gözleri denize dalıyor Semih abinin. Bomboş bakıyor ufka doğru. Öyle ki kafası en boş insanın bile ufka bakarken gözlerine bir anlam gelir fakat Semih abinin gözlerinde bu yönde zerre bir ışık görünmüyor. İyice sinir olmaya başlıyorum Semih abi denen adama.

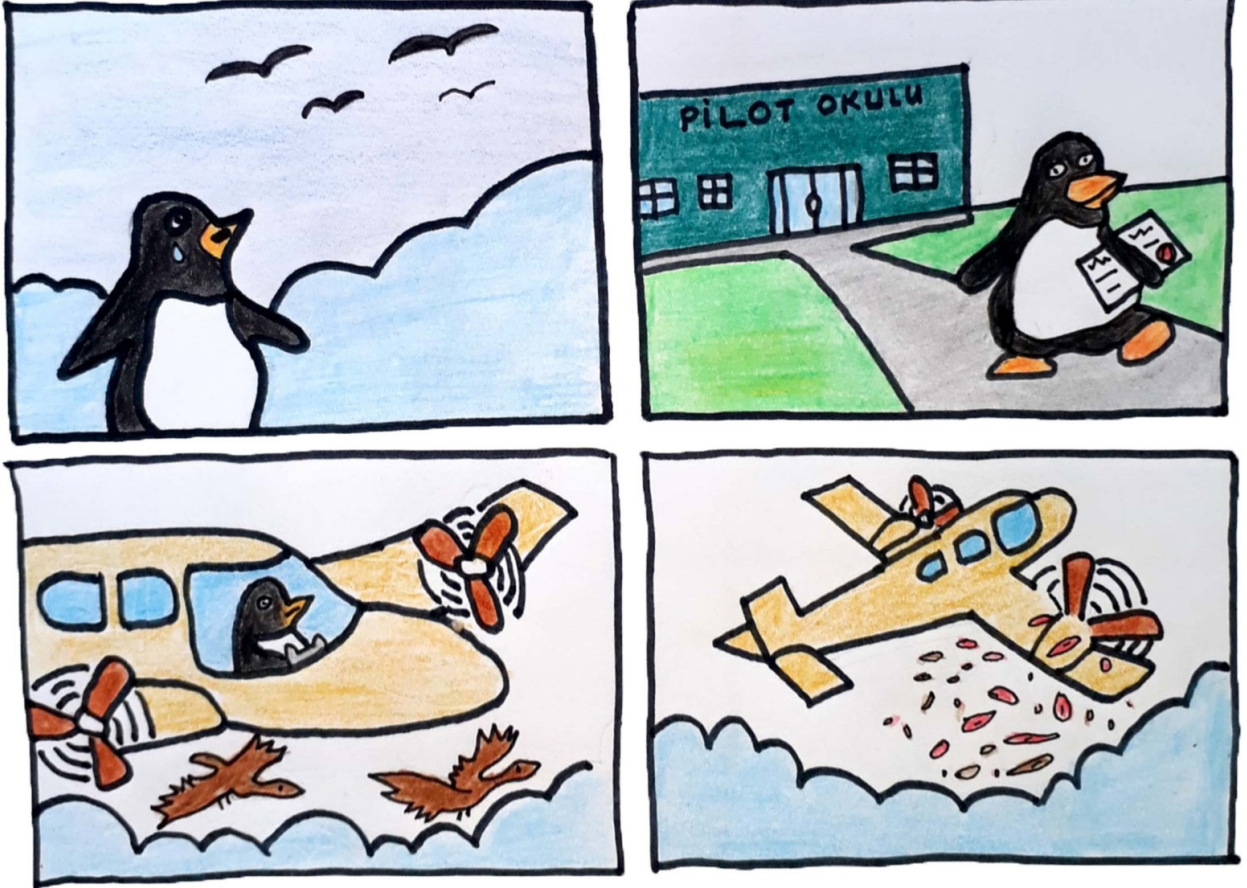
Bir ara ağızından ufak bir parça karpuz düşüyor Semih abinin; ani bir atakla çenesi hizasında yakalıyor karpuzu havada, yeniden ağızına atıyor avucuyla. İyice tiksiniyorum Semih'ten bu gereksiz refleksin üzerine.

İyice kurulanıp arabaya geçiyoruz. Semih abi radyoyu açıyor. Gülşen'den Of Of çalan bir frekansta karar kılıyor. Ben Semih Abi'nin ne kadar düz, can sıkıcı bir tip olduğunu düşünmeye başlıyorum. Mahalle-ye geliyoruz. Annem ve Füzuzan teyze, Füzuzan teyzelerin balkonunda oturuyorlar. Yanlarına gidiyoruz. Sevim abla bize kahve yapmayı teklif ediyor. Semih abi ve ben orta şekerli istediğimizi belirtiyoruz. Orta kahvenin tam da Semih denilen hıyara yakışan bir seçenek olduğunu düşünüyorum. Bu denli orta yolcu, davasız ve hiçbir özelliğı olmayan bir insanın ortadan başka seçeneğı olamayacağına kanaat getiriyorum. Kahvelerimiz geliyor, içiyoruz.

Pilot Okulu

Rümeysa Sari

Karikatür

Berbat bir şekilde uyandım. Saçlarım yağ içindeydi. Beş dakika boyunca halıya baktım. Bir dakika da duvara astığım boş çerçeveye ayırdım. Toplam altı dakikalık bekleyiştikten sonra gözüm kitaplıktaki cüzdana ilişti. İçi boştu. Eğer arkadaşım borcunu öderse dolabilirdi. Aradım. Açmadı. Boş çerçeveyi anlamsız buldum şimdi. Neden astım ki?

Masadayım. Yetiştirmem gereken bir yazı var. Zihnim bölük pörçük. Bir görünüp bir kaybolan enstantaneler. Hafızama el uzatıyorum. Pek oralı olmuyor. Elim kaleme, kalem kâğıda dokunuyor. Zih-

nimde takip ettiğim bir yol, yazmaya başlayınca yavaş yavaş siliniyor. Soyut ve somutun verimsiz alışverişi. Hiç zamanı değil iradesiz hayal gücünün. Zihnimdekini kelimelere, kelimeleri zihnimdekilere sığdıramıyorum.

Bir parça tereyağını tavaya atıyorum. İki yumurta. Yine bir bekle-yiş. Yumurtanın sarısı koyulaşiyor. Ekmek yok. Fark etmemişim. Para da yoktu. Ekmeksiz yiyorum.

Su var. Hayret. Ilık bir duş.

Masadayım. Yetiştirmem gereken bir yazı var. Zihnim biraz derli toplu. Şimdi yollar daha belirgin. Kalem kâğıda dokunuyor. Hayali sımsıkı tutuyorum. Dağılmadan bir iki cümle yazıyorum. Bırakıyorum. Dünden razı, kaybolup gidiyor. Olsun, somut kazandı. Çünkü soyutun devamlılığı için kâğıda başlangıç yapıldı. Şimdi imgelemi tetikleme zamanı. İki cümle hazır. Üçüncüsü geliyor. Bağlandı. On beş dakika geçti. Artık ortada kocaman bir paragraf var.

Akşam olmuş. Mutfaktayım. Akşam yemeği yok. Dışarıda bir ba-ğırış. Perdeyi aralıyorum. İki köpek birbirine girmiş. Arkalarında sahipleri, eli ayağı dolaşmış ikisinin de. Biri kadın, biri erkek. Kontrolü

acemice sağlamaya çalışıyorlar. Ağızlarındaki kocaman boşluktan yağdırdıkları komutlar bir işe yaramıyor. Hayvanlar alabildiğine taşkınlık yapıyor. Ağır ekim bir sahne gibi geliyor gözüme. Köpekler sanki kavgaya etmiyorlar. Oynuyorlar. Oynamayı unuttukları için kavgaymış gibi görünüyor dışarıdan. Sahipleri kendi haline bırakıyorum. Karnım a. Yemek yoksa elma var. Ekřiymiř.

Odama doğru yürüyorum. Tuvaletin yanından geçerken aklıma geliyor. Girip aynaya bakıyorum. Her gün kendimi bir ünlüye benzetirim. Bugün Humphrey Bogart'a benziyorum.

Yazı bitiyor. Sonuna geliyorum. Son cümle benim için önemli.

Öyle veya böyle okulu bitirmiş, yeniden ailemin kucağına düşmüştüm. El alem avukat, mimar, polis olmuştu ve ben hala hiçbir şeydim. Ama hala her şey olma şansım vardı. Hiçbir şeyken bir şey olmak daha kolaydı. Polis artık bir şeydi, başka bir şey olamazdı. Avukat avukattı, mimar mimardı oysa ben her şey olabilirdim çünkü hiçbir şeydim. Adım konmamıştı, peki ne olacaktım? Hiçbir şey ve her şey arasındaki bağıntıyı çözmeye çalışırken babamın, "Kalh garpuz." cümlesiyle irkildim. Babamın cümleleri yüklemsizdi. Yükleme kafa işaretiyle verirdi babam. Kafasını sağ yukarı çaprazda doğru kaldırması "Al da gel." demekti. Babam emir verendi. İşten döndüğünde sofrasını hazır bulan, yemeği bitince eline kumandayı alıp çizgili pijamasıyla kenara çekilendi. En yakın markete gidip çok iri bir karpuzla eve geldim. Babam karpuzu kesti, "Ulan senin ben alacağın karpuzu..." dedi. Karpuz kelekti. Babam kelek karpuzu kaldırıp, "İşte sen." dedi.

Ne olacağımı hala bulamamıştım ama işe nerden başlayacağımı bulmuştum. İyi bir karpuz seçici olursam istediğim her şey olabilirim diye düşünmeye başladım, çünkü karpuz seçebilen kişi güvenilir, tecrübelidir, birikimlidir diye düşündüm. Babamdan elli lira istedim. "Utanmıyor musun lan bu yaşta benden para istemeye?" dedi. Yüklemlerle cümle kurmasının şaşkınlığıyla, "Ne utancam ya alt tarafı elli lira." dedim. Babamın homurdanmalarına aldırmadan uzattığı parayı cebime attım. Şimdi alıyorum bu parayı ama 3-4 haftaya seni bu para sayesinde emekli bile edebilirim baba diyerek yan odaya geçip yarım bıraktığım diziye devam ettim.

Salı pazarının kurulmasını heyecanla bekledim. Günler geçmek bilmiyordu. Cumartesi ile salı arası hiç bu kadar uzun sürmemişti. Yine öyle veya böyle nihayet salı günü gelmişti. Sabah ezanıyla birlikte çakma Adidas ayakkabılarımı giyip salı pazarının kurulduğu yere geldim. Hava hafif sisliydi. Soğuk hava kısa gelen eşofmanımın kapatamadığı bileklerime vuruyordu. Henüz pazar kurulmamıştı. Yarım saat sonra nihayet bir kamyon pazar alanına yanaştı. Kırmızı kamyonetin kasasında yüzlerce karpuz yan yanaydı. Gözlerim parıl parıl parladı. Yanaşmaya çalışan kamyonete arkadan atlayıp karpuzları birer birer tokatlamaya başladım. Kamyonetin motoru çalışmayı durdurdu. Sakallı, kırmızı yağmurluklu bir abinin, elinde sopasıyla birlikte başımda

dikildiğini gördüm. Bayramlarda mahalle mahalle gezip her apartmandan şekerle gönderilen ama bir apartmandaki teyzeden 2 lira koparmayı başarabilmiş ufak bir çocuk gibi neşe içindeydim. Seçtiğim karpuzu, çömelmiş bir pozisyonda kırmızı yağmurluklu abiye göstermek isterken “Avradını siktiğimin hırsızı!” sözleriyle irkildim, heyecanlanıp karpuzu ayağıma düşürdüm. Tırnaklarım sızım sızım sızılarken “Abi dur bi dinle” dedim. Kırmızı yağmurluklu abi hiç beklemediğim bir şekilde vurmaktan vazgeçti. “N’oldu lan anlat.” diyerek ayağımdaki karpuzu alıp üzerine oturdu. “Ben hiçbir şeyim abi.” dedim. “O ne demek lan?” dedi. “Yani her şey olabilirim abi.” dedim. “Kafa mı buluyon lan sen benle, hadi siktir!” dedi. “Yok abi ne kafa bulması, bana karpuz seçmeyi öğretmen lazım. Ne istersen veririm.” dedim. “Ne verebilirsin lan sen bana?” dedi. “50 liram var abi, bir de üzerime kayıtlı akbil var ama onu veremem. Binersin bir otobüse, şoförler kılık yapıp elinden alabilirler. Sonra vay şöyle oldu vay böyle oldu diye yanıma gelme.” dedim. “Ne gelcem lan ne anlatacaksan anlat sonra siktir git.” diyerek sigarasını ateşledi. “Benim karpuz seçmeyi öğrenmem lazım abi.” dedim. “Bu yaşına kadar öğrenemedin mi lan bir karpuz seçmeyi? Senden bir bok olmaz.” dedi. “Öyle deme abi hiçbir şey için geç değildir bu hayatta.” dedim. Üzerine oturduğu karpuzdan doğrulup sigarasını ağzına aldı. Sigara dumanı gözlerini rahatsız etse de aldırmadı, eğilip karpuzu kucaklayarak yavaş yavaş tokatlamaya başladı. Sonra kulağını karpuzla yaklaştırarak sert 2 tokat daha yerleştirdi karpuzla. “Kelek lan bu kelek!” dedi. “Yapma abi nasıl anladın? Öğret bana şu işi.” dedim. “Alırım 50 liranı.” dedi. Hemen 50 lirayı uzattım. Eşofmanını göğsüne doğru çekerek hareket alanını genişletti. Karpuzların üzerine basa basa kamyonetin kasasının direksiyon tarafına doğru yönelip orta boy bir karpuzu koltuğunun altına alarak tekrar yanıma döndü. Karpuzu kulağına yaklaştırıp “Duyuyon mu lan?” dedi. “Duyuyorum.” dedim. “Ne duyuyon lan?” dedi. “Şaplak sesi.” dedim. Sararmış dişleriyle gülümseyerek sigara dumanını yüzüme doğru üfledi. Al lan şunu otur diyerek karpuzu göbeğime yerleştirdi. Hemen oturdum karpuzun üstüne. Başka bir karpuzla yanıma gelip yine kulağıma doğru uzatıp tokatlamaya başladı. “Ne duyuyon lan?” dedi. “Şaplak sesi abi.” dedim.

Sigarasını kamyonetin dışına fırlatıp elindeki karpuzun üzerine oturdu. "Senden bi bok olmaz lan!" dedi. "Haklısın galiba abi, bir karpuz seçip bana verir misin? Babama sürpriz yapmak istiyorum." dedim. Al işte bunu siktir git diyerek verdiğim 50 lirayı da bana uzattı. Yüzünde bu benden olsun ifadesi vardı. Halime acımasına aldırmayarak 50 lirayı ışıık hızıyla elinden çekip "Sağ ol abi, kral adammışsın." dedim.

Karpuzu alıp eve doğru hızlı adımlarla ulaşmaya çalıştım. Eve vardığımda babam gömleğini kadife pantolonun içine yerleştirmeye çalışıyordu. "Baba karpuz aldım." dedim. "Ne karpuzu lan sabah sabah rüyanda mı gördün?" dedi. "Yok ya baba seversin diye aldım." dedim. "Uzatma lan koy dolaba akşama yeriz." diyerek kapıyı vurup çıktı. Akşamı beklerken zaman bir türlü geçmiyordu. Babamın bir an önce eve dönüp almış olduğum karpuzu yemesini ve beni övmesini istiyordum. Ağzında büyük bir karpuz dilimi varken "Afferim lan iyi karpuz almışsın." dediğini hayal edip duruyordum. Kapının çalınmasıyla irkildim. Kapıyı açıp "Kimoooğğ?" diye seslendim, ses gelmedi. Bu babam geldi, demektir. Babam asla "Beeen!" diye karşılık veren birisi değildi çünkü babaydı. Kendisine soru sorulmasından hoşlanmazdı.

"Hoş geldin baba, karpuz yer misin?" dedim. "Dur lan bir içeri gireyim eşşoğlu!" dedi. Montunu sırtından alıp askıya yerleştirdim. "Hadi kes de getir lan." dedi.

Hızla mutfaka gidip karpuzu kesmeye yöneldim daha önce hiç karpuz kesmemiştim. Bıçak seçmeye çalışırken babam ardımda belirdi. "Bırak lan şu bıçağı sen beceremezsin şimdi." diyerek seçmiş olduğum bıçağı elimden alıp karpuzla sapladı. "Afferim lan iyi karpuz seçmişsin." diyerek kestiği bir dilimi bana doğru uzattı. Karpuzu haliya damlatarak iştahla yedim. Yüzümde gurur izleri vardı. Montumu alıp hemen dışarı çıktım. Kırmızı yağmurluklu abiye bana bu yaşattıkları için teşekkür etmeye gidiyordum ki yolda başarının bana ait olmadığını fark ederek yeniden hüznümlendim. Karpuzu ben seçmemiştim. Aileme hayırlı bir evlat olamamıştım. Bir karpuzu bile seçmiyordum. Seçilen bir karpuzu bile kesemiyordum. Hiçbir şeydim. Herkes için, her şey için hiçbir şeydim.

Bir sigara yakıp soğuk havaya doğru üfledim. Duman, soğuk havayla karışıp baca dumanını andıran bir görüntüye dönüştü. Bu durumdan keyif alarak sigaraları sigarayla yakarak dört sigara içtim.

Boğazım düğümленir gibi olsa da aldırmayarak beşinci sigaramı çakmakla yakarak pazarın yolunu tuttum. Yolda içtiğim altıncı sigara zihnimi açmıştı. Zihin açıcı bir özelliği vardı sanki bu meretin.

Pazar yeri tamamen bertaraf edilmiş görünüyordu. Yerler kararmış marullarla, ezilmiş limonlarla ve mandalina kabuklarıyla doluydu. Ezilmiş bir limonu tekmelerken kırmızı yağmurluklu abinin kamyonete atladığını gördüm. Limona sert bir tekme atıp koşturmaya başladım. Kamyonetin kasasından atlamaya çalışırken kamyonetin ani freniyle kafamı kasasına vurdum. Kırmızı yağmurluklu abi beni fark ettiği için durmuş olsa gerek, hemen kamyonundan atladı. Hızla kamyonetin kasasına doğru yöneldi, yine ağzında sigarası vardı, dumanı gözlerini yaşartsa da aldırmıyordu. “Ne arıyon lan yine kamyonetin arkasında yetmedi mi sabah verdiğim karpuz?” dedi. “Yok abi yanlış anladın, amacım sana teşekkür etmektir. Arkadan seslendim, duymadın, ben de böyle bir yola başvurdum seni durdurmak için.” dedim. “He he iyi bok yedin.” dedi. “Abim valla teşekkür etmeye geldim, hem sen üşümüyor musun bu havada kırmızı yağmurlukla?” dedim. “Siktirme teşekkürünü şimdi hadi bas git!” dedi. “Dur abi sayende ilk defa babamdan bir övgü aldım ama aldığım övgü sana aitti. Sen bizim ailede iyi bir evlat olabilirdin.” dedim. “Ulan siktirme şimdi aileni de kendini de! Bir daha karşıma çıkarsan bıçağı saplarım baldırlarına!” dedi “Abi dur lütfen, bugün sayende çok önemli bir şeyi fark ettim. Lütfen gitme iki dakika konuşalım şurada.” dedim. Kamyonetin kasasını gösterip hadi atla, diyerek şoför koltuğuna yerleşti. Kamyoneti kenara çekip kendisi de kasaya tırmandı, altına bir karpuz çekip üzerine oturdu. “Çek sen de bir karpuz otur.” dedi. İri bir karpuz çekip üzerine oturdum. Bir sigara uzattım. İstemez bende var, diyerek kendi sigarasını ateşledi. Kamyonetin kasasından soğuk havayla karışan dumanlar yükseliyordu. “Buldum abi!” dedim. “Neyi buldun lan?” dedi. “Nasıl her şey olacağımı buldum.” “Lan boş konuşma vururum ağzına şaplağı!” dedi. Sonra gereksiz bir gerginlik çıkardığını fark edip “Nasıl yani?” diyerek ilgilenmeye başladı. “Yazarak abicim! Her şey benim elimin altında olacak, neyin nasıl olmasını istiyorsam öyle bir dünya kuracağım, o dünyadaki her şey olacağım böylece.” dedim. “Al lan şu karpuzu, benle kafa bulduğun yeter. Hadi ben gidiyorum, evde çocuklar bekliyor, uğraştığım işlere bak!” dedi.

“Dur abi hiçbir yere gidemezsin!” diyerek ayaklarına yapıştım. “Sen benim her şeyimsin abicim. Her şey seninle başlayacak seni her gün gözlemlemem gerekiyor. Buna hazır olman gerekiyor abicim. Yardımına ihtiyacım var.” dedim. “Ulan siktir kamyonumdan deli!” diyerek ağzıma bir tekme yerleştirdi. Aldırmadım. Ayaklarına kapanmaya devam ettim. “Abicim lütfen dinle beni. Seni yazmam gerekiyor. Sait Faik gibi, Kafka gibi sıradan insanları hikayelerime konu edeceğim. En önemli karakterim sen olacaksın.” dedim. “Sıradan insan” lafı onu iyice sinirlendirmişti. Zaten bir buçuk dakikadır sigara içmiyordu. Ağzıma ikinci bir tekme yerleştirerek “Ne sıradan insanı lan ne sıradan insanı ben asgari ücretle üç çocuklu bir aile geçindiriyorum ne sıradan insanı!” diyerek karnımı tekmelemeye başladı. Ağzından biberonu alınmış bir bebek gibi ağılıyordum. Kırmızı yağmurluklu abi tekmelemeyi bırakınca kasadan tutunarak kendimi aşağı atmak istedim. Kasadan tuttuğum ellerime karpuzla vurarak işkencesini sürdürdü. Karpuz ikiye bölünüp bir parçası kasadan içeriye bir parçası benimle birlikte yere düştü. Kırmızı yağmurluklu abi kasadan atlayıp direksiyona yerleşti, camdan kafasını çıkarıp “Ulan andaval! Bu mevsimde karpuz olmaz, senden de yazacağın hikâyeden de bir bok olmaz!” diyerek gazı kökleyip uzaklaştı.

Hava soğuk ve gece sessizdi, ellerime vurularak kırılan karpuzla baktım. Karpuz kelekti. Kelek karpuzdan bir ısırık alarak, “İşte ben...” dedim. O gece kelek karpuzun parçasına vurarak ritmi karıştırıp dursam da umursamayarak şu şarkıyı besteledim:

*Yürüdüğüm yolların haddi hesabı yok ama
Varabildiğim bir yer de yok.
Yürüüü ! Koooş ! Bak, kaçtı tren !
Seni almadan gitti yine.
Yürü ! Koooş ! Bak, kaçtı Vapur
Seni almadan gitti yine.
Haydi kal kal olduğun yerde
Dans et kendinle...*

Turuncu saçları olan, çok güzel bir kadındı. Kendi saç rengi değildi çünkü çilleri yoktu. Gerçek turuncuların çilli olduğunu herkes bilir. Böyle olması, yani saç rengi olarak kendine turuncuyu seçmiş olması ona olan hayranlığını arttırmıştı. Teni bembeyazdı. Uzun çizmeler giymişti. Külotlu çorabı vardı ama üstüne giydiği uzun siyah montundan dolayı etek mi elbise mi giydiği anlaşılmıyordu. Öğretmen miydi acaba? Ben de öğretmenim, dedim içimden. Onunla böyle bir denklik yakalamak gururumu okşadı. Ama bu fikri çok çabuk sildim kafamdan. En son bir yıl önce öğretmen atamaları yapılmıştı. Eğer öğretmense en azından bir yıldır bu şehirde bulunuyor olması gerekiyordu. Onu ilk kez görüyor olmam onun buralı olmadığı çıkarımına varmam için yetersiz bir argümandı -çünkü hiç dışarı çıkmıyordum ve belki bu küçük kentte yaşayan insanların yarısını hiç görmemiştim- ama onun bu kentte yeni olduğunu kanıtlayan şey; yürüyüşü, asil görünümü, hali tavrıydı. Berbat bir şehirde yürüyen bir kadın gibi davranmıyordu. Bunun bilincindeyse de umursamıyordu ki bu da olanaksızdı. Bu kadar güzel ve asil biri bu kentte bu kadar güzel ve asil davranamazdı. O, bu kentte bir yabancıydı. Rus romanlarındaki, oyunlarındaki “Son günlerde sokaklarda dolaşan bir yabancıdan söz ediliyor.” klişesinin Türkçe karşılığı gibiydi. Acaba kırmızı arabamla yanından geçerken beni fark etmiş miydi? Fark ettiyse hakkımda ne kadar düşünmüştü? Keşke arabayı satın aldığımda 34 olan plaka kodunu bu şehrinle değiştirmeseydim. Buralı olup arabayla gezmekten başka yapacak bir şeyi olmayan gençlerden zannetmesini istemezdim beni. Yani öyle görünüyor olabilirdi ama ben farklıydım. Genç olarak tanımlayacaksa buradaki ayaktakımı gibi değil de okuyan, yazan, dünyadan haberi olan, memleketin böyle gençlere ihtiyacı var denen gençlerden biri olarak tanımlasaydı hiç değilse. O zaman şansım olur muydu karşısında? Ama arabam iyi ki kırmızıydı. Yüzüğü olup olmadığına baksaydım keşke. Ama göremezdim ki o mesafeden. Hem çiseleyen yağmur görüşümü daha da bozuyordu. Acaba nasıl sevişiyordu? Uzun boylu ve hafif iriydi. Yok canım benden uzun değildi. Ama kolumu omzuna atsam hiç de estetik olmayan bir görüntü çıkardı ortaya. Olsun beline sarardım kolumu. Bunlar önemsiz detaylardı. Acaba hiç ortak tanıdığımız var mıydı? Geldiğim yoldan geri dönsem tekrar görebilir miydim onu?

Ama yok, fark ettiyse anlar onun için döndüğümü. Yine olmadığım benzemediğim kişilerle karıştırır beni. Birden yine o şarkı çalmaya başladı. Senden başka senden başka raraririram rarariraram... "Göksel mi kaldı artık ya?" diye geçirdim içimden ekranında "iyikim" yazan telefonuma bakarken. Bu onun ayarladığı sadece o aradığında çalan şarkıydı. "Gelirken bir şişe de calpol al eczaneden çocuk öksürüyor. Beni çıkarma şimdi bu havada. Bir de ben hastalanırsam iyice telef ederiz çocuğu. Zaten burnunu çekip duruyor. Bir de o maskelerden al. Çocuğun yanında hapsurup tıksırıp duruyorsun onu tak hiç değilse." demişti evden çıkarken. Şimdi de nerede kaldığımı soracaktı kesin. Açmadım. Kendimi çalan şarkıya bıraktım. Olamam senden başkasıylaaa...

(İsim yok)

Fidan Budak

Resim

Sabah olmak üzere. Ya da çoktan olmuştu da yorgunluktan gözlerime çöken karanlığı gece sanıyordum. Açık pencereden içeri sigara dumanı doluyor. Bütün mahalle aynı anda sigaraya mı kalkmış, yoksa sis mi bu? Bir dağın tepesindeyim. Kimseler yok benden başka. Bakıyorum. Ellerimde birer sigara. Bir tanesini ben içiyorum diğerini kedim. Paketin üstüne yatıyor hemen o. Sigaramı kumda söndürüp ayağa kalkıyorum. Etrafım uçsuz bucaksız bir kumsal. Kıyıya yürüyorum. Uçurum. Aşağısı masmavi. Kendimi atacak oluyorum; beni geri itmeye çalışır gibi yapışıveriyor sırtıma kalbim. Kedim çekti sanıyorum. Dönüyorum arkamı; o aynı yerinde durmuş, bir sigara daha yakıyor. Yanına gidiyorum içimi dışıma kusar gibi acele. Çöküveriyorum çimenin üzerine. Elimi omzuna atıyorum. “Bi’ sigara at bakalım kardeşine.” Yan gözle şöyle bir süzüyor beni. Yüzünde çattık der gibi bir ifadeyle ağır ağır arkasına dönüp iki çay ısmarlıyor. Bir de sigara uzatıyor sonra istemeye istemeye. Kahvenin gürültüsü boşalan organlarımın yerini dolduruyor. Bir ıstaka alıyorum elime. Şöyle vursam patlatsam camı çerçeveyi istiyorum, öyle bir öfke içimde. Kedim tedirgin. Arka masalardan birileri davranacak gibi oluyor bana; vazgeçiyorlar trenin düdüğü duyulunca. Herkeste bir telaş, ayaklarının dibindeki valizleri kaptıkları gibi hücum ediyorlar karpıya. Bir ben kalıyorum içerde, bir de kedim. Kepenkleri indiriyor kahveci üstümüze. Tren kalkıyor.

Sabah olmak üzere. Uyanmışım, elimde bir portakal. Alev alev yanıyor sanki, öyle turuncu. Duvarlardan küller akıyor üzerime, yükseldikçe yükseliyor dolduğu gibi odama. Hareket edemiyorum. Koridorda bir kayık belirliyor, içinde kedim. Omuzunda bir papağan, sağ patisi yerine de bir kanca. Kayığın altında zift gibi kararıyor küller. Arasından bir gaga çıkacak oluyor, kancasıyla bastırıyor üstüne kedim. Hayret diyorum, normalde yapmaz öyle şey. Kayık geri geri gidiyor. “Ee!” diyorum. “Beni almadınız?” Papağan kahkahayla gülmeye başlıyor. Kimin sesini duyuyorum belli değil. Kedimin yüzünde hüznü bir ifade, kaşları da biraz çatılmış, demiştim ben sana yapma diye der gibi sitemli bakıyor. El sallamaya diye kaldırıyorum elimi ağır ağır. Avucumdan buruşturulmuş bir kağıt düşüyor. Bakıyorum lotoyu tutturmuşum. Bağırıyorum kedimin ardından sen kaybedersin diye; o yine de gidiyor. Yalnız kalıyorum. Tren duruyor.

Sabah olmak üzere. Üç bardak çay koymuşlar önüme. Üçünü de sırayla dikip bardakları masaya vuruyorum. Etrafta ne limon var ne tuz. Ağzım yine de ekşiyor. Yüzüm gibi. Memnuniyetsiz memnuniyetsiz etrafıma bakıyorum. Yine ne ara kahveye dönmüşüm? Kedim arka masada, papağanıyla tavla atıyor. Ona baktığımı fark edince sırtını dönüyor bana. Vay be, diyorum yüksek sesle, "VAY BE, BU KADARMIŞ DEMEK." Kahveden bir "Şşşşşt!" yükseliyor. Kütüphane mi lan burası diye yerimden kalktığım gibi izbandut gibi herifin teki tutuveriyor omzumdan. Bütün hareket kabiliyetim omuzumdaymış gibi olduğum yerde kalakalıyorum. "Akıllı ol bilader." diyor. Özellikle mi birader değil de bilader dediğini merak ediyorum. Kedim arkadan tamam Şükrü otur sen, diye sesleniyor. Şükrü başıyla arka masaya selam çıkıyor, emrin olur abim deyip bırakıyor omzumu. Sandalyeme yığılıveriyorum. Önüme bir çay daha koyuyorlar. Kedim dişi lan benim; ama ispiyonlamıyorum. Gözlerim kapanıyor titrerken, bir daha da açmaya korkuyorum. Kahvenin gürültüsünü bastıran bir çatırtı, bir fısıltı doluyor kulaklarıma. "Şükrü" diyorum; "Bak sen yapıyorsan valla bozuşuruz!" Şükrü'den ses çıkmıyor. "ŞÜKRÜ!" Etraf ölüm sessizliğine bürünüyor. Gözlerimi açamıyorum. Omzuma yumuşak bir şey değişiyor. Tutuyorum; kedimin patisi. "Sen söyle bari şunlara, o kadar yıllık hukukumuz var." diyorum yalvarırcasına. Konuşmuyor. Tren devam ediyor.

Sabah oldu. Uyanmıyorum.

Oldum olası ritüellerden hoşlanmışımdır. Bir şeyin tekrar ediyor oluşundan. Sonlanmayan döngü hali... Ritüeller de kendi içinde evriliyormuş. O da şu Bozcaada Kalesi'ne yaklaşıırken düştü aklıma. Geçen yıla gitti aklım. Ne acayipti...

Her yıl giderim Bozcaada'ya bir haftalığına. Hem çocukluk alışkanlığı hem de babaanne, amca, eş dost ziyareti... Çocukken sülalecek bir araya gelirdik burada. Kim getiriyordu bu insanları bir araya da ne oldu da vazgeçti sonra? Belki de hepsi birbirinden vazgeçti. Yaşlanınca tahammülü azalıyor mu insanların birbirine? Ne bileyim. Geçen yıl tam da bu zamanlarda tuttum yine Bozcaada yolunu. Vapurdan iner inmez babaannemin evine doğru yürüdüm. Evin önüne vardığımı zannediyordum ama emin olamadım. Sağıma soluma baktım, idrak edemedim. Doğru gelmişim ama bir tuhaflik var. Bahçeyi diz boyu ot kaplamış. Yabancı olduğum bahçeyi yadırgayarak vardım kapıya. Amcam açtı kapıyı. Sarıldık kocaman.

"Hoş geldin paşa."

"Hoş bulduk amcacım."

Yılda bir görüşürüz ama kaldığımız yerden devam ederiz her defasında. Yakın olmanın en güzel hali.

"Çantayı odaya bırak da mutfakta oturalım. Canan hanım uyuyor salonda, ses olmasın." diyor amcam, gülümsüyorum.

Çantamı bıraktıktan sonra mutfığa geçiyorum. Oturuyoruz karşılıklı. Amcam sabahtan kalma bayat çaydan koyuyor bir bardak önüme.

"O bahçenin hali ne ya öyle? Tanıyamadım valla girerken." diyorum.

"Anneannenin -hep karıştırır- dizler tutmuyor artık. Oradan oraya hareket edemiyor yani. Ona kalsa yine girecek bahçeye son gücüyle de ben bırakmıyorum. Aklımda benim. Alacağım elime çapayı da... Evi biliyosun tadilatı bitmiyor. Çatı katının parkesini yeniliyorum. Anamı ağlattı. Onu bir aradan çıkartsam bahçeye de geçeceğim." diyor amcam.

Bir şey diyemiyorum. Bayat çaydan bir yudum alıyorum.

"Aç mısın? Çiçek Pastanesi'nden poğaça aldım sabah dereotlu. Seversin sen."

"Yok amcacım tokum, sağ ol. Atıştırdım yolda gelirken."

"Erdeem!" diye sesleniyor babaannem salondan. "Kim geldi?"

"Bil bakalım kim?" diyerek sesleniyorum mutfaktan.

Salona ilerliyorum. Babaannem doğrulmuş kanepede, parlayan gözleriyle bana bakıyor. Amma değişmiş. Çok kilo almış, gıdısı iyice sarkmış. Saçları da bir tuhaf. Yanına oturup kocaman sarılıyorum babaanneme. Öpüyor kafamdan koklayarak. O hep öyle öper.

“Zeytin gözlüm. Hoş geldin torunların en küçüğü. En büyüğü Cevdet, sonra Sibel, sonra Metin...”

Başıyor yine babaannemin zihin egzersizi. On altı torunu da saymadan bitirmez. Öyle test ediyor kendini.

“Sonra Can, Sonra Derya...”

Yutkunuyor. Yüzü düşüyor bir anda...

“Babaanne, dur bak sana ne getirdim.” diyorum, yutkunuyorum ben de.

Nafile bir çabayla değiştirmeye çalışıyorum konuyu. Odaya koşup, çantamdan mola yerinden aldığım pişmaniyeyi çıkarıp uzatıyorum babaanneme. Asık suratı gülüyor birden, numara mı yapıyor yoksa harbiden sevindi mi pişmaniyeye bilmem. Bayılır pişmaniyeye, ben de her gelişimde getiririm iki üç kutu.

“Görüyorum ki istenmeyen kilolarınla başın dertte. Hepsini yeme birden, azar azar ye, tamam?”

Şakam maksadını aşıyor, ortamı yumuşatayım derken kadına çok kilo aldığını vurguluyorum. Ne yapacağımı bilemeyerek mutfağa kaçıyorum.

“Ben bir çay demleyip geleyim.”

“Var oğlum çay.” diyor amcam.

“Yenisini demliyorum ya, taze taze içeriz. Pişmaniyeye iyi gider.” diyorum.

Kaynattığım suyu çayın üzerine döküp ocağın başında bekliyorum. Babaannemin yüzleştiği gerçeklerle yüzleşmeye hazırlıklı değilim. Ne yapacağımı ne diyeceğimi, nasıl konuşacağımı kestiremiyorum. Sallonda konuşulanlara kulak kesiliyorum.

“Suzan’ın büyük oğlunun adı neydi?” diye soruyor babaannem amcam.

“Kadir.”

“Ortancanın?”

“Demir.”

“Ufağın?”

“Demet.”

“Demet, diye tekrarlayıp susuyor babaannem.”

Eve bir sessizlik çöküyor. Onlar salonda, ben demlenmeyi bekleyen çayın başında. Televizyon açılıyor. Biri sessizliğe son verip elini kumandaya atıyor belli ki. Çay demlenince dolduruyorum bardaklara, salona geçiyorum. Babaannem ben mutfaktayken açtığı pişmaniyeden uzatıyor.

“Bak bir tane yedim, fazla yemedim.”

“Ye babaannem ye, şaka yapıyorum.”

Gözüm babaannemin saçlarına takılıyor.

“Bu yeni saç modelini neye borçluyuz Canan Hanım?”

“Berbere inemiyorum artık. Erdem kesti sağ olsun.”

“Güzel olmuş değil mi?” diyor amcam.

“Evet, evet. Değişiklik olmuş.” diye yalandan onaylıyorum amcamı.

O gece zor uyuyorum. Bunu diğer geceler de takip ediyor. Tadı tuzu yok kimsenin. Bahçedeki otlar evin içine kadar girmiş. Diz boyu otların arasında sessiz sessiz sarılıp televizyon izliyoruz babaannemle bütün hafta. Evden ayrılacağım günün sabahı rahatlıyorum. Bu rahatlama canımı acıtıyor. Çantamı toparlıyorum. Babaannem “Ben de geleceğim” diyor. Dışarısı için giydiği hırkasını geçirmiş üstüne çoktan. Amcam babaannemi bindiriyor arabaya. Zar zor yürüyor kadıncağız ama caymak yok. Bozcaada’da adettir; gidenler uğurlanır iskeleden, el sallanır arkalarından. Vapurun en üst katına çıkıp, amcamla babaannem gözden kaybolana kadar el sallıyorum, onlar da indirmiyorlar ellerini ben gözden kaybolana kadar. En son kale de ufalıyor gözümde. Her zamankinden daha farklı bir hüznle.

Ben bunları düşünürken vapur çoktan varmış adaya. Aradan geçen bir yıldan sonra tekrar Bozcaada’dayım. Yeni bir ritüelin ilk adımını atıyorum. Fideciye uğruyorum önce, babaannem tembihlemişti son geldiğimde. En güzelinden bir zeytin ağacı fidesi seçiyorum. Çeşit çeşit renkli çiçeklerle birlikte yüklüyorum arabamın bagajına. Mezarlığın yolunu tutuyorum. Babaannem istememiş dedemin yanına gömülmeyi, adada kalayım ben demiş. Önce zeytin ağacını sonra da çiçekleri özenle dikiyorum toprağa.

“Hoş bulduk babaannem. Hakan ben, torunların en küçüğü. Bak tuttum sözümü, getirdim zeytin ağacını. Seyfi ustayla da konuştum ara ara gelip düzenliyecek buraları. Bilirim otların arasında afakanlar basar sana.

Merak etme sen. Ağladığıma bakma, üzölmüyorum inan. Sen bahçeden ayrı düşecek, her gün kanepeye uzanıp televizyon izleyecek kadın değilsin, biliyorum. Masallarınla hatırlayacağım seni canım babaannem." diyerek uzaklaşıyorum mezarlıktan.

Arabama binip vapura doğru yol alıyorum. Üst kata çıkıyorum her zamanki gibi. Uğurlayan yok, tek başıma dönüyorum. İşte Ritüellere bağlanmanın boktan tarafı... Vapur iskeleden uzaklaşırken el sallayanları arıyor gözlerim. Yumuyorum gözlerimi sıkı sıkı, iki elimle siliyorum akan yaşları. İçeriye giriyorum ilk defa.

"Bir tost bir de çay alabilir miyim?"

"Delikanlı iyi misin?" diyor tostçu.

"Değilim."

Bilinç Akışı

Yahya Altun

Şiir

Basıyorum en huzurlu yolculukların tenhasından en basiretsiz kalplere
Benim dünyamın insanları farklıdır herkesten
Kimi sevsem sen çıkıyor
Başımı örtüp de karanlıklara soksam, en yığın otellerin karmaşasında bulurum kendimi.

Çaresiz bir pencerenin göğü altında yuvarlanıyor güneş bana mısın demeden
Benim dünyamın insanları başkadır
Ve onlar her geçen gün savruluyorlar
Belki birilerinin bildiği en تنها lavlara.

I, Sonbahar 2017
Özden Selim Karadana

Fotoğraf

Sıcak günler geri geldi

Üniversiteden üç yakın arkadaş her sene en az bir kere büyük bir buluşma yapardık. Önceleri daha sık bir araya gelir, daha uzun vakitler bir arada olurduk. Zaman geçtikçe işlerimizi bırakıp bir yere gidemez olduk. Sıcak günlerin gelmesiyle büyük buluşmalarımızdan birinin de vakti gelmişti.

İşimi seviyorum

Aramızda en çok kazanan ve en mutsuz olan benim. Üniversite-de tiyatro topluluğunda tanıştık hepimiz. Bahadır tiyatrodan, Eymen müzikten devam etti hayatına. Ben ise üniversite bitince aile evine geri dönüp tanıdık vasıtasıyla bir otelde işe girdim. Satış ve pazarlama departmanında stajyer olarak başladım, sonra satış ve pazarlama elemanı oldum. İşimi seviyorum. Tutkuyla değil belki ancak bu işi sürdürebilecek kadar seviyorum.

Ben çok söyledim ama

Otelde çalışmaktan pek mutlu olmasam da bana birçok kolaylık sağladı. Hayatımın en güzel ve en uygun fiyatlı tatillerine çıkmaya bu işten sonra başladım. Bizimkilere de çok söyledim, artık İstanbul’da değil, Ege’de veya Akdeniz’de büyük indirimlerle kalacağımız otellerde buluşalım diye. Bir hafta, üç kişilik suit oda, denize beş dakika, kahvaltı ve akşam yemeği dahil. Üstelik bir şey de değil fiyatı. Ama yok. Biri İstanbul’da diğeri Bursa’da yaşadığı için buluşması en kolay yer İstanbul’muş. İstanbul’un tadı ayrıymış. Hem paraları yokmuş. Çok söyledim ben onlara. Tiyatro, müzik iyi güzel de nasıl geçineceksiniz diye. Mümkün değil bu ülkenin koşullarında sanatla geçinmek. *Sevdiğimiz işi yapmadıktan sonra ne anlamı var ki*, derlerdi her konuşmamızda.

O da İstanbul’a taşınmış

Bu yıl üç gün için izin alabilmişim büyük buluşmamız için. İznimi ayarladığım günün akşamında uçak biletimi aldım. Zamanın ilerlemesini ve uçağa bineceğim güne gelmesini beklemeye başladım. Bahadır aradı bu bekleyişlerin birinde. *Güler İstanbul’a taşındı*, dedi. *Belediye tiyatrosunda çalışacak. Öyle mi*, dedim, diyecek başka bir şey bulamadığımdan. *Evet daha yeni taşındı*, dedi. *Birkaç ay önce biliyordum da geleceğini, sana söylemek istemedim. Dayanamadım ama sonra*. Sessizce bekledik biraz. *İyi yapmışsın*, dedim, sessizliği bozmak için. *Sevindim onun adına*. Mezun olduktan sonra memleketine, ailesinin yanına dönen tek kişi bendim. O zamandan beri Güler, Bahadır ve Eymen ayrı

bir arkadaş grubu; ben, Bahadır ve Eymen ayrı bir arkadaş grubuyduk.

Çok eskide kaldı

Mezun olduğumuz sene Güler'le birlikteydik. Onunla birlikteliğimizin ikinci senesi dolmak üzereydi. Birbirimize hiçbir zaman ayrılmayacağımız sözünü verdiğimiz ve buna inandığımız bir ilişkiydi. Güvensiz ve toyduk. Hayatımızda çiziceğimiz yolu bulmaya çalışıyorduk. Bütün yaz, tiyatro ile ilgili planlar yaptık. Bahadır ve Eymen de yanımızdaydı. Eymen oyunlarımızın müziklerini yapacaktı. Bahadır ve Güler oyuncu olarak yer alacaktı. Ben duruma göre oynayacaktım. Çünkü asıl işim oyun yazmak ve yönetmek olacaktı. Çok zordu böyle bir işle hayatta kalmak. Bütün yaz planları yaparken içime sinmeyen kısımları görmezden gelmeye çalışıyordum. Yazın bitmesine yakın dayanamadım. Güler'e dedim ki, *ben Antalya'ya döneceğim, sen de ailenin yanına dön. Hayata tiyatroyla devam edip etmeyeceğimiz üzerine iyice düşünüyoruz. Ben pek emin olamıyorum. Ailemizin yanında masrafımız da olmaz, geçici bir işe gireriz, bir sürü para biriktiririz. Bir sonraki sene ayağımız yere daha sağlam basar.* Güler gülmüştü bunları duyunca, ben ise çok ciddiydim. Gitmemi istemiyordu. Ancak dönmeyi kafama koymuştum. En mantıklısı oydu. Çok ısrar etmişti gitmemem için. Hem onu hem kendimi avutacak sözler sarf etmişim: *Birbirimizi sık sık ziyaret ederiz zaten. Sen gelirsin benim yanıma, ben senin yanına gelirim. Tamam, demişti sonunda, isteksiz bir sesle, öyle yaparız. Bir süre görüştük de cidden. Ben gittim, o geldi. Sonra ayrıldık. Yapamadık. Ama bunlar çok eskide kaldı. Önemi yok artık.*

Facebook mu kaldı

Cuma günü provam var ama bitince haberleşiriz, diye yanıtlamış Güler. Üç günlüğüne İstanbul'a geleceğimi, müsait olursa, geleceğim ilk gün olan cuma günü görüşebileceğimizi mesaj atmıştım. *Tamam öyleyse,* yazdım ben de. Bahadır'ın aramasından sonra kendimi ara ara Güler ile ilgili düşünürken buluyordum. Şimdiki halini, arkadaşlarını, sevgililerini gözümün önüne getirmeye çalışıyordum. Güler'i görmeyeli beş sene olmuştu. Beş senedir Bahadır anlattıkça hakkında bir şeyler öğreniyordum. Hatırladığım haliyle hayal ediyordum onu. Çok az hatırladığım şeyler çok canlıydı.

Gölüşü, tartışmalarda kendini kaptırışı, çıktığımız uzun yürüyüşlerde sessizce verdiği pozlar... Güler ona gönderdiğim tamam öyleyse mesajından 20 dakika sonra şöyle yazdı: *Facebook mu kaldı yahu? Numaranı yaz da oradan haberleşelim.*

Saat geç oldu biraz

Cuma günü sabahın erken saatleri, uçağım uzun süredir beklediğim o güne kalkmıştı. Ayrıca beklenmedik bir sürpriz de vardı. Güler'i de görecektim. Uçaktan iner inmez Taksim'e giden o otobüslere koşturdum. Cam kenarına oturup Güler'e mesaj attım: *Ben geldim, akşama uygun olursan buluşabiliriz.*

Bahadır'ın evine vardığımda, Bahadır da Eymen de hala uyuyordu. Saat 13.00 olmasına rağmen. Bu nasıl hayat diye geçirdim içimden. Üniversite bittiğinden beri öğlene kadar uyumadım hiç. Bahadır'ı aradım. Dış kapıyı açtı. Eymen bir hafta önce gelmiş Bursa'dan. Bir hafta boyunca deli gibi içmişler, bira şişelerini de salona dizmişler övünür gibi. Hoşuma gitmedi bu durum ancak bir şey demedim. Güzel bir kahvaltı hazırladık. Sonu gelmeyen bir kahvatıydı. Eskiden yaptığımız gibi. Akşama kadar evde pinekledik. Dışarı çıkmamızı önerdim. Ancak daha çok erkenmiş onlara göre. O yüzden gece yarısına yakın bir saate kadar evde vakit geçirdik. Bara vardığımızda Güler mesaj attı: *Ben provadan yeni çıktım da saat geç oldu biraz, yarın için haberleşelim olur mu?*

Bahadır'ın arkadaşları

Kapısında "Varoluş Deneysel Tiyatro" yazan bir sahnenin içine girdik. Bahadır'ın arkadaşlarının tiyatrosunun sezon sonu partisindeyiz. Bahadır beni ve Eymen'i bazı insanlarla tanıştırıyor. Tiyatroyla ilgilenmediğimden bahsedince, o zaman burada ne işimin olduğu ile ilgili şakalar patlıyor havada. Gölüşmeler bitince, konuşmamız kesiliyor. Replik sırası Eymen'e gelince, bazı oyunlara yaptığı müziklerden bahsediyor. Eymen'i seviyorlar. Bahadır ise kayıp. Bu Bahadır bunlarla nasıl arkadaş olmuş anlayamıyorum. Gıcık gıcık konuşan bir sürü insan. Uzak bir köşeye çekiliyorum. Güler'e mesaj atıyorum: *Müsaitsen görüşebiliriz. Yarın son günüm.* Güler'i görmek nasıl olur bilmiyorum ancak burada olmak istemediğimi biliyorum.

Güler ile her şeyi konuşabilirdik. Ona, Bahadır ve Eymen'in ben-den uzak apayrı bir dünyaları olduğunu ancak buna rağmen sene boyunca onların yanına gelmeyi beklediğimi anlatabilirdim.

Söylediklerimi dikkatle dinler, bir sürü şey anlatırdı sonra. Biz birlikteyken öyle yapardı yani. Şimdi bilmiyorum. Herkesten uzak köşede insanları izlerken bir müzik sesi geldi kulağıma. Bahadır belirdi sağ yanımda. Bahadır'ın baktığı yere bakınca Eymen'i bir yükseltide elinde gitarla gördüm. Herkes konuşmasına kısa bir ara veriyor Eymen'i dinlemek için. Tam olarak hangi şarkı olduğunu anlayamadığım ama herkesin seveceği türden bir müzik çalıyor. Bahadır kafasıyla ritim tutarken kalabalığa bakıp gülümsüyor.

Oralarda olursam mesaj yazarım

Güler dün gönderdiğim mesaja bugün cevap veriyor: *Dün çok yorgundu kusura bakma dönemedim. Kadıköy tarafında olacak provamız, akşama doğru biter. Buralarda olursan görüşelim.* Bizimkilerle ilk gün fena geçmese de ikinci gün pek keyif alamadım. Bugün ise son günüm. Güler'e yaklaşıp yarım saat sonra, *oralarda olursam mesaj yazarım*, diye cevap gönderdim. Hava kararmasına yakın orada olacaktım. Bir kafeye oturacak, Güler'e mesaj atacak, bekleyecektim.

Ailemin evine döndüğüm sene Güler çok çalışmış konservatuara girmek için. Senenin sonunda girdiği sınavlardan üç veya dört tanesini kazanmış. Ankara'yı tercih etmiş. İstanbul'a taşınana kadar da orada tiyatro yapmaya devam etmiş. Bahadır anlatmıştı. Bunların gerçekleşeceğini hiç düşünmezdim. Hepsi hayaldi bana göre.

Aklından çıkmış

Havanın kararmasına yakın evden çıktım, Kadıköy'e geldim. Bir kafe bulup oturdum. *Ben Kadıköy tarafındayım, provan bitince haber et*, yazdım. Yaklaşık olarak iki saattir Güler'den cevap bekliyorum. Aramayı düşünüyorum ancak hem çok istekli görünmek istemiyorum hem de nasıl bir sesle karşılaçağımı bilmiyorum. O yüzden hala bekliyorum. Provası bitmemiştir muhtemelen. Yeniden uzaklara dalıp Güler ile buluşmamızı hayal ediyorum. Konuşacak ne çok şeyimiz var diye düşünüyorum. Hayatımda çizdiğim yoldan ve onun sonuçlarından bahsetmeyi planlıyorum mesela. Tiyatroyu bırakmanın iyi mi yoksa kötü mü olduğunu ara ara düşündüğümünden, oteldeki koşulların iyi olduğundan ancak tam olarak istediğim bir hayat olmadığından, kurduğum yüzeysel ve içime sinmeyen arkadaşlıklardan ve onunla ayrıldıktan sonra doğru düzgün bir ilişki yaşayamadığımdan bahsetmeyi

düşünüyorum. Saat ilerliyor. Güler'e bir mesaj daha atıyorum. Anında cevap yazıyor: *Çok özür dilerim. Provadan çıktıktan sonra arkadaşlarla oturalım dedik. Senin mesajını gördüm ama cevap yazamadım. Sonra da aklımdan çıktı buluşacağımız falan. Ben eve geldim şimdi. Bir arkadaşım da yanımda. Gerçekten kusura bakma. İnciniyorum. Anlatmayı planladığım her şey boşluğa savruluyor. Güler'e cevap yazmıyorum. Benim içinde olmadığım dünyasına ilişmiyorum bir daha.*

Son bir gün daha

Güler'le buluşamadıktan sonra eve geldiğimde, ertesi sabahki yolculuk için eşyalarımı topladım hemen. Yatağın üzerinde kambur bir duruşla oturdum. Ne kadar süreceğini bilmediğim bir süre daha, oda-da, eşyalarımın yalnız başıma durmak istiyordum. Bahadır ve Eymen salondan yanıma geldi. Kapının ağzında beklediler sessizce. Bende ki hüznün onlara da bulaşmıştı anında. Hepimiz odada kimse yokmuş gibi kendi halimizdeydik. Önemli bir şey kaybetmiş gibi hüznle yere bakıyorduk. Üzerimizdeki ağırlığı alacak ilk adım Bahadır'dan geldi: *Bira aldık, gel içeride oturalım.* Kayıtsız bir baş hareketiyle olur işareti yaptım. Salondaki sessizlik rahatsız edici olmaya başlayınca, Bahadır, *geldiğinden beri uzaklarda gibisin,* dedi. Odanın içindeki uzaklara bakıyordum bu sefer. Eymen, *abi hala uzaklardasın, baksana,* dedi. Kısa bir gülüşme oldu. Biraz yumuşadıktan sonra yine de tutuk bir şekilde, bir şeyler anlatmaya başladım. Güler'e biçtiğim anlamın bozulamadığını, bir lanet gibi üzerime yapıştığını anlattım. Hayatımın sıkıcılığını çıktığım tatiller ve izinlerle renklendirme arayışımı anlattım. Dinlediler beni. Üzerine konuştular. Kendi sıkıntılarından bahsettiler. Açılmıştık. Muhabbet sarıldıkça biralarımızı da hızla tüketiyorduk. Eymen kısa bir sessizlik anında bir fırsat yakalayıp konuşacağını belirten bir duruş değişikliği yaptı. Çalan müzikle ilgili hiç anlamadığımız bir ayrıntıyı bütün ciddiyetiyle anlatmaya başladı. Bundan çok etkilenmiş gibi duruyor, büyük jestler yapıyordu sürekli. Bahadır ile birbirimize baktık. Tekrar Eymen'i izledik. Bir daha birbirimize bakma ihtiyacı duymadan gülmeye başladık. Bu gülüşle derin konulardan çıktık ve girmedik bir daha. Başka şeylere gülmeye devam ettik. Böylece geceyi sabah ettik. 06.00'ya dayanıyordu saat. 06.30'da evden çıkmam gerekiyordu, uçağa yetişmem için. Bahadır ve Eymen, belki alkolün de coşkusuyla bir gün daha kalmamı istedik-

lerini haykırdılar. Mümkün değil bu diye düşünen tarafım sessiz kaldı. Ben de belki biraz alkolün coşkusıyla *tamam ulan*, diye haykırdım. Bir gün bana bir şey kazandırmaz veya kaybettirmezdi. En azından son bir gün daha güzelce yaşayabilirdim.

Arnolfini'nin Düğünü

Duygu Göl

İnceleme

Şekil-1

yapılan yağlı boya tablosudur. Şu an, Londra Ulusal Galerisi'nde sergilenmektedir. Bu eser Kuzey Rönesans özelliklerini taşımaktadır.

Bu tablo, bazı sanat tarihçilerine göre düğün ve yemin töreni, bazılarına göre ise zaten evli olan bir çiftin portresini yansıtmaktadır. Ancak başka bir teoriye göre ise bu tablo bir anma resmi. Bir diğer teori ise tabloda yer alan kadının ölümü üzerine yapıldığıdır.

Alman sanat tarihçisi Erwin Panofsy, bu tabloda evlilik yemininin resmedildiğini yazmıştır. Ona göre çift, kendi evlerinde ama papaz olmadan evlenmeyi tercih etmiştir.

Doğum tarihi tam olarak bilinmeyen Jan van Eyck'ın 1389 yılında Hollanda'nın Maaseyc şehrinde doğduğu sanılmaktadır. Flaman resim sanatının gelişmesinde çok önemli bir rol üstlenen bir ressamdır.

Jan van Eyck'ın abisi Hubert van Eyck da bir ressamdır. Jan van Eyck başlarda abisinin atölyesinde çalışmış, ardından saray ressamlığına geçiş yapmıştır ve diplomatik görevlerde bulunmuştur.

Jan Van Eyck'ı muhteşem ayrıntılar ile donatılmış resmi, Arnolfini'nin Düğünü'nden bahsedecek olursak; orijinal ismi "Portret van Giovanni Arnolfini en zijn vrouw" olan resim 1434 yılında, meşe üzerine

Vernon Hyde Minor ise, resimde yer alan birlikteliğin “bir borç ödeme şekli” olduğunu ileri sürmektedir. Giovanna’nın babasının Arnolfini’ye borcunu kızıyla ödediğini ve tabloda yer alan kadın figürünün apaçık bir şekilde metalaştırıldığını düşünmektedir.

Bu tablo için yapılan yorumlardan anlaşıldığı üzere, Arnolfini’nin Düğünü resmi hala gizemini koruyan bir eserdir.

Resme ilk bakıldığında görülen, aydınlık bir oda içinde özenle giyinmiş iki figürdür. Resimdeki kişiler İtalyan tüccar Giovanni Arnolfini ve eşi Giovanna Cenami’dir. Resmin adından dolayı, resimde bir düğün yapıldığı algılanmaktadır ancak böyle bir durum kesin olarak doğru değildir. Ancak kişilerin duruş şekilleri, bakışları ve el hareketleri düğün olduğunu da düşündürebilir. Kesinlik yoktur.

Kuzey Rönesans resimlerinde simgesel bir anlatım vardır. Flaman geleneğinin önemli bir unsuru olan sembolizm bu resmin hemen her köşesinde mevcuttur. Yani, hiçbir figür tesadüfi olarak orada değildir. Her birinin farklı anlamları vardır ve konumlandırma buna göre yapılmıştır. Örneğin, Giovanni ve Giovanna’nın bulunduğu konumlardan bahsedecek olursak; erkek pencere tarafında, kadın ise evin iç kısmında yani yatak tarafında resmedilmiştir. Bu, ressamın bize erkeğin dış dünyaya olan ilgisini, kadının ise daha çok eve bağlılığını ifade etmektedir.

Şekil-2

yazlıklara göre, kişileri daha varlıklı göstermektedir.

Soldaki pencereye bakıldığında, aralığın küçük bir kısımdan da olsa görünen kiraz ağacının yapraklarının yeşilliği, yaz mevsiminin kanıtıdır. Peki bu kişilerin bu tarz kalın kıyafetleri giymeleri neyden kaynaklanıyor? Biliniyor ki, ressamlara sipariş edilen resimlerin fiyatları o dönemlerde çok fazla ve çoğu insanın hayatında bir kere yaptırabildiği bir durumdur. Bu nedenle, resmi yaptıran kişiler kendilerini zengin göstermek amacıyla, en kalın ve kendilerini en muhteşem gösterecek kıyafetleri tercih etmektedirler. Kışlık kıyafetler

Resimdeki kadının üzerindeki elbise belki de resmin en dikkat çekici renklerini barındırmaktadır. Bu ton yeşil ilk defa Kuzey Rönesans dönemi ressamı tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Kadının başında yer alan dantel örtü de, yine dikkatimizi onun yüzüne vermemize neden olmaktadır.

Görüldüğü üzere, resimde yer alan kadın hamile olarak resmedilmiştir. Değil mi? Ancak bu sorunun kesin bir cevabı yok. Önceden de bahsetmiş olduğum gibi, resamlara sipariş ile yaptırılan resimler, insanların hayatlarında çoğunlukla bir kere yaptırabilecekleri bir durum olduğu için, kişiler hamile olunmasa da hamileymiş gibi resmedilebilir.

Gelecekte olabilecek bir durumu Kuzey Rönesans dönemi eserlerinde görebiliriz. Biraz aldatmacalı bir durum değil mi?

Daha da ayrıntıya girecek olursak, kişilerin arka kısmında yer alan dış bükey ayna, Kuzey Rönesans döneminde çokça tercih edilen bir objedir. Bu sayede, odanın geri kalanında yer alan karakterleri/ayrıntıları da görebilmemize olanak sağlanır. Dış bükey ayna çevresin-

Şekil-3

de, yuvarlak şekiller içinde yer alan çizimlerde İsa'nın çarmıha gerilmesi resmedilmiştir.

Ayna üzerinde yer alan yazıda da "Johannes van Eyck fuit hic 1434" yazmaktadır. Latince'den çevirisi ise "Johannes van Eyck buradaydı 1434"tür. Bu yazıdan iki anlam çıkarılmaktadır. Ya ressam gerçekten oradadır ve düğün yapıyorsa eğer yanlarında bulunmaktadır ya da resmi yapmış olduğu için o şekilde yazma gereği duymuştur. Bu konu hakkında kesin bir bilgi yoktur.

Şekil-4

Şekil-5

Resimde sol tarafta yer alan portakallar, zenginliği ifade etmektedir. O dönemde evde portakal bulunması zenginlik göstergesi olarak algılanmaktadır.

Şekil-6

Şekil-7

Çiftin hemen önünde duran köpek ise sadakati temsil etmektedir. Köpeğin kıllarının resmedilmesi, sabırla tane tane yapılmıştır ve oldukça bakımlı görünmektedir. Köpeğin solunda yer alan takunyalar odaya, içe dönük şekilde çıkarılmıştır. Arnolfini'nin takunyalar ile ilgili görüşleri Eski Ahit'e dayanmaktadır. Musa'nın ikinci kitabı olan ve Büyük Göç'ü anlatan bölüme gönderme olduğu

Çiftin hemen önünde duran köpek ise sadakati temsil etmektedir. Köpeğin kıllarının resmedilmesi, sabırla tane tane yapılmıştır ve oldukça bakımlı görünmektedir. Köpeğin solunda yer alan takunyalar odaya, içe dönük şekilde çıkarılmıştır. Arnolfini'nin

düşünülmektedir. Bahsedilen bölümde, “Çarıklarını çıkar. Çünkü bastığın yer kutsal topraktır.” yazmaktadır.

Yapılan resimlerin çoğu ev sahiplerinin yatak odalarında resmedilmektedir. Misafirler de yatak odalarında ağırlanmaktadır. Bu nedenle, yatak odaları genellikle evin en güzel ve en özenli şekilde döşenmiş odasıdır.

Vernon Hyde Minor, Sanat Tarihinin Tarihi isimli kitabında, Arnolfini’nin Düğünü için şu ifadeleri kullanmaktadır: “Bir izleyicinin ‘Arnolfini’nin Düğünü’ tablosuna yaklaşıp tüm ayrıntılara dikkatle bakması ve bir yandan da bir sanatçının küçük bir resme bu kadar çok ayrıntıyı sığdırabilmesine neredeyse inanmayarak başını sallaması, Londra Ulusal Galerisi’nde hemen her gün gerçekleşen sıradan bir olaydır.”

KAYNAKÇA

- 1) <https://www.tarihlisanat.com/jan-van-eyck-arnolfini-nin-evlenmesi/>
- 2) https://tr.wikipedia.org/wiki/Arnolfini%27nin_Evlenmesi
- 3) <https://www.sanatabasla.com/2012/07/arnolfini-dugunu-the-arnolfini-wedding-van-eyck/>
- 4) Celil Sadık-Kuzey Rönesans ve Kuzey Barok Sanatı Semineri
- 5) Şekil-1: <https://www.sanatabasla.com/2012/07/arnolfini-dugunu-the-arnolfini-wedding-van-eyck/>
- 6) Şekil-2: https://tr.wikipedia.org/wiki/Arnolfini%27nin_Evlenmesi
- 7) Şekil-3: <https://www.tarihlisanat.com/jan-van-eyck-arnolfini-nin-evlenmesi/>
- 8) Şekil-4: <https://www.tarihlisanat.com/jan-van-eyck-arnolfini-nin-evlenmesi/>
- 9) Şekil-5: https://tr.wikipedia.org/wiki/Arnolfini%27nin_Evlenmesi
- 10) Şekil-6: <https://www.tarihlisanat.com/jan-van-eyck-arnolfini-nin-evlenmesi/>
- 11) Şekil-7: <https://www.tarihlisanat.com/jan-van-eyck-arnolfini-nin-evlenmesi/>

Hasan Ali gülle gibi sert yumruğunu sırtıma indirir indirmez elimdeki Vazelin kutusu yere düştü ve yeni bir silgi üretmek için bomboş sayfalara ve sıranın zımparadan nasibini almamış yerlerine sürterek üç silginin yok oluşundan biriktirdiğim silgi tozları etrafa saçıldı. Hasan Ali şuursuzca indiriyordu yumruklarını. Benimse gövdemin içi bomboşmuş gibi çınlamalı bir ses çıkıyordu sırtımdan. Tahtadan yapılma iki kılıcı birbirine vurunca çıkan sese benziyordu. Hasan Ali ile rutini-mizdi bu. Her gün ilk teneffüs bir neden bulur, beni döverdi. Dayaktan zevk alır duruma gelmişim neredeyse. Hiç kimse bu durumla ilgilen-miyordu. Herkes bu teneffüs kendi telaşesine kapılmış, en az Hasan Ali ve benim durumum kadar gerçeküstü durumlar içerisindeydi. O po-zisyonda ne kadar kaldım bilemiyorum ama bir ses yetiştirdi yardımına. 3/B'den Sergen'in sesiydi bu "O çocuğa dokunanın anasını sikerim. O benim köylüm lan!" diyerek bir tane tekme savurdu Hasan Ali'nin kı-çına. Öyle bir tekme idi ki sanki tüm vücudu yekpare o tekmeyle dönü-şüp Hasan Ali'nin kışında patlayıvermişti. Sergen'in neredeyse iki katı ağırlığında olan Hasan Ali'ye bu tekmenin sinek ısırığı gibi geldiğinden emindim fakat Sergen'den çekindiği için kalçasını tutup "Ahh!" diye in-leyerek kalçasını sıvazlamaya başladı. Bu anı izlerken birçok duyguyu aynı anda yaşıyordum. "O benim köylüm." Ne demekti bu? Kanal 7'de çıkan Keloğlan Aramızda'daki Keloğlan canlandı gözümde. Kendimi onun kasketi ve iki beden büyük ceketıyla hayal ettim. O köylülüğün mazlumluğu üzerime çörekledi sabah sabah. Kendimi hiç köylü ola-rak tanımlamamıştım. Öğrenci, çocuk, uslu, yaramaz gibi şeyler bugüne kadar duyduğum sıfatlarım arasındaydı fakat köylülükle ilk kez yafta-lanıyordum. Sergen'in annesi ve benim annem aynı köydendi fakat ne hemşehricilik yapacak kadar samimiyetimiz vardı ne de o kadar köylüy-dük ikimiz de. Anlaşılan bu olayı çok büyütüyordu fakat bu saplantısı beni Hasan Ali'nin gazabından kurtarmıştı. Sonra bacağını korkudan ve yalandan sıvazlayan Hasan Ali'ye baktım. "Ananı sikerim" demişti. Hasan Ali'nin annesi sınıf annemizdi. Sergen'in sınıf annemizin bacak-larını ellediğini ve öptüğünü canlandırdım gözümde -sikmek o demek-ti benim için- ama hemen bilinçaltımın derinliklerine hayali bir mancı-nıkla fırlattım bu görüntüyü. Aksi takdirde akıl sağlımı bozabilecek bir görüntüydü. Ben bu kadar bozulmuşsam Hasan Ali kim bilir ne kadar

bozulmuştu. Onun hem sınıf annesi hem de kendi annesiydi. O da niye korkuyordu ki Sergen'den? Sergen benden bile zayıftı. Ama yere tükürüyor, hiçbirimizin bilmediği küfürler ediyor, en uzağa taş atma yarışmasında birinci geliyor, hatta sigara bile içiyordu. Kozalakla yaptığımız maçlarda da ayakkabılarının burnundaki patlaklar onun ne kadar tehlikeli olduğunu kanıtlıyordu. Bir gün de tüm üçlerin erkeklerini erkekler tuvaletine toplayıp pipisini göstermişti. Elbette ki babamınkinden büyük değildir diye düşündüm ama cüssesine göre çok şaşırtıcı ve hiçbirimizde olmadığı kadar büyük bir pipisi vardı. Kaldı ki o pipisine "Yarrak" diyordu. "Yarrağım." Ben bunları düşünürken Hasan Ali'den de büyük cüssesiyle Sema Ak sınıfın sonundan Sergen'in yanına büyük adımlarla bir gemi gibi yanaştı. "Kendi diyen kendi olur hadi yallah kendi sınıfına!" diye epik bir serzenişte bulundu. "Kendi diyen kendi olur." Ne demek şimdi? Öbürü, ananı sikeyim dedi zaten, diye düşündüm. "Kendi diyen kendi olur." diyerek ne demek istemişti? Ama tüm üçlerin en güçlüsü olan Sema Ak – çünkü okula iki sene geç başlayıp birinci sınıfı da iki kez tekrar etmişti- şimdi bu konuyu kapatacaktı. Sergen bu kez bir alt perdeden ama yine "O benim köylüm, benim köylüme kimse dokunamaz lan!" diyerek sipsivri diklendi Sema AK'a. Köylü lafı adeta kemikten yapılma bir bumerang gibi dan diye kafamdan sekip Sergen'e geri dönüyordu sanki. Her söylediğinde bocalatıyordu beni. Sema Ak tüm heybetiyle Sergen'in yakasına yapışıp kafasına çatır çatır tokatlar indirmeye başladı. Sergen de son gayretiyle onun yakasına yapışmıştı ki o an zaman durdu. Tüm sınıf hep bir ağızdan ve çok derinden bir "Hiiiiii!!" çekti. Bu Sema Ak'a en yapılmayacak şeydi çünkü. Bizden dört yaş büyük olmasından dolayı sınıftaki tüm kızların aksine memeleri vardı ve hepimiz bunun farkında olduğumuzu birbirimizden hatta kendimizden bile saklıyorduk. Sergen'in bu hamlesi bu sırrı delik deşik etmişti. Sınıf yine buz, Sergen ve Sema Ak da kıpkırmızı kesildi. Sergen artık kendini bitirmiş olmanın rehavetiyle "Vurmasaydı lan o da bana vurmasaydı..." diye başlayan bir ağlama nöbetine tutulup sınıfı terk etti. Derin sessizlik devam ederken tüm sınıf yavaş yavaş gözlerini bana dikmeye başladı. Sonuçta Sergen'in köylüsüydüm ve tüm bunlar bu yüzden yaşanıyordu. Sergen'in köylü milliyetçiliği yüzünden haklıyken haksız duruma düşmüştüm. Her şey o tabak kafalının yüzündendi.

(Sergen'in saç kesimi tabağı andırıyordu. Neden böyle tercih ediyordu bilmiyorum. Tarçın ve Arkadaşları'ndaki Yalçın'la birebir aynı sac kesimi ve rengine sahipti.) herkes o gelene kadar mutluydu. Hasan Ali zaten beni her gün dövüyordu ve bu beni şu an olduğumdan daha mutsuz etmiyordu. Neyse ki öğretmenimizin gelmesiyle bu delici bakışların odağı benden sapmıştı. Yaşanan olay Hasan Ali'yi daha da sinirlendirmiştir kesin diye düşündüm. Tüm ders ondan yiyeceğim daha şiddetli dayacağı hayal etmekle ve herkesin bundan sonraki okul hayatını benden nefret ederek geçireceğini düşünmekle geçti. Zil çaldığında bir de baktım ki bir önceki teneffüs hiç yaşanmamış gibi herkes yine kendi telaşesinde oradan oraya koşuşturmaya başladı. İyi ki çocuktuk. Aradan geçen bir derslik zaman herkese her şeyi unutturmuştu. Bir kişi hariç... Hasan Ali'nin sırasından kalkıp bana doğru ağır ağır yürüdüğünü gördüm. Attığı her adımda kalbim korkudan daha da çarpıyordu. Bu sefer kesin ciğerlerimi ağzımdan çıkartacaktı. Fakat yanıma iyice yaklaştığında bakışlarında garip bir olgunluk gördüm. Korkma bir şey yapmayacağım diyerek yanıma oturdu ve kulağıma eğilerek şu cümleyi fısıldadı: "Ben Sema AK'ı seviyorum."

Metal Küre

Fidan Budak

Şiir

Artık okumak eskisinden daha zor, dinlemek ve görmek
Bu sis bulutu içerisinden
Boğuklaşan mesafeler, derin sessizlik
Ya da boşluk
Yığınlaşmış boşluklar, öbek öbek üst üste
Her birinden iğne deliğinden küçük pencereler

Metalden yığın yığın maskeler, bedenlerin üzerinde
Altın bir küre gibi veyahut gümüş
Bazen basit bir metal
Bazen!
Bazen... Bazen... Çok

Parlattığımız küreler
Düzenli siliyoruz
Bir işçi gibi
Temizlik
Fıs fıs fıs
Metal küreye sıkıyoruz
Daha parlak daha pürüzsüz
Fıs fıs fıs
Daha parlak daha pürüzsüz
Işıldıyoruz karanlığın içerisinde
Karanlığı büyütürcesine
Görmeyen gözlerimizde parıltılar yansıyor
Gözlerimizde altın, ellerimizde çamur
Parlıyoruz, görmemek üzere

